

три године просјечно кретали око 1 милијарде КМ (1.022.775.094 КМ), те да је практично без задужења, као и чињеницу да је у складу интерном методологијом која се заснива на Алтмановом *Z-score* моделу који даје процјену кредитне способности Федералног министарства финансија, утврђено да ЈП "Електропривреда БиХ" показује високу кредитну способност, односно низак степен вјероватноће активирања предметне гаранције, како је то детаљније описано у тачки 3.4. образложења овог рјешења.

На крају, Савјет је узео у обзир да је Студија изводљивости показала да је Пројекат ликвидан у периоду изградње као и у периоду рада, те да је закључна препорука да треба започети реализацију пројекта, водећи рачуна о неопходности предузимања свих предрадњи за достизање пројектованих финансијских величина.

Узимајући у обзир све претходно наведено, Савјет је утврдио да је Федерација БиХ, у конкретном случају, предузела све потребне мјере, наплату премије и провизије ризика и инструменте осигурања, да се заштити од ризика издавања гаранције, односно да је правилно процијенила да ЈП "Електропривреда БиХ" показује високу кредитну способност, односно низак степен вјероватноће активирања предметне гаранције, те на тај начин свела ризик издавања гаранције на најмању могућу мјеру.

Сходно наведеном, Савјет је утврдио у поступку да је премија за предметну гаранцију обрачуната примјеном тржишних принципа у складу са чланом 137. став (1) тачка д) Уредбе о намјени, критеријумима и условима за дојелу државне помоћи у Федерацији БиХ, односно да је за њу плаћена тржишно обликована цијена сходно тачки 3.2. подтачка д) Обавјештења Комисије (2008/Ц 155/02).

Слиједом наведеног, Савјет је у поступку утврдио да су у конкретном случају кумулативно испуњени сви услови из члана 137. став (1) Уредбе о намјени, критеријумима и условима за дојелу државне помоћи у Федерацији БиХ да појединачна гаранција Федерације БиХ кориснику ЈП "Електропривреда БиХ" за кредитно задужење у сврху реализације Пројекта "Изградња блока 7-450 MW TE Тузла" не представља инструмент дојеле државне помоћи, односно не представља државну помоћ у смислу члана 3. став (1) Закона.

У складу са наведеним, Савјет је одлучио као у диспозитиву овог рјешења.

Упутство о правном лијеку:

Ово рјешење је коначно у управном поступку и против њега није дозвољена жалба.

Незадовољна страна може покренути управни спор пред Судом БиХу року од 30 дана од дана пријема овог рјешења.

Број УП/1 03-26-1-42-4/18
23. јула 2018. године
Источно Сарајево

Предсједавајући
Савјета за државну помоћ БиХ
Желько Пештић, с. р.

На основу члана 12. став (3) тачка с) Закона о систему државне помоћи у Bosni i Hercegovini ("Службени гласник БиХ", број 10/12) и члана 193. Закона о управном поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 и 53/16), рјешавајући у поступку оцјене усклађености државне помоћи с прописима о државној помоћи, покренутом на основу Захтјева Федералног министарства финансија за одобрење државне помоћи у облику гаранције кориснику Јавно предузеће "Електропривреда БиХ" д. д. Сарајево, за кредитно задужење у сврху реализације Пројекта "Изградња блока 7 - 450 MW TE Тузла", Вијеће за

државну помоћ Bosne i Hercegovine на 73. сједници, одржаној 23. јула 2018. године, donijelo је слjedeће

РЈЕШЕЊЕ

1. Утврђује се да државна помоћ, садржана у Захтјеву за одобрење државне помоћи у облику гаранције кориснику Јавно предузеће "Електропривреда БиХ" д. д. Сарајево за кредитно задужење у сврху реализације Пројекта "Изградња блока 7 - 450 MW TE Тузла", не представља државну помоћ у смислу Закона о систему државне помоћи у Bosni i Hercegovini.
2. Ово рјешење биће објављено у "Службеном гласнику БиХ", службеним гласилима entiteta и Брчко Distrikta Bosne i Hercegovine.

Образложење

1. Захтјев за pokretanje postupka

Вијеће за државну помоћ Bosne i Hercegovine (у даљњем тексту: Вијеће) запријело је 11.7.2018. године, под бројем UP/1 03-26-1-42/18, Захтјев Федералног министарства финансија, акт број 06-14-3-4459/18 од 10.7.2018. године, за одобрење државне помоћи у облику гаранције кориснику Јавно предузеће "Електропривреда БиХ" д. д. Сарајево (у даљњем тексту: ЈП "Електропривреда БиХ") за кредитно задужење у сврху реализације Пројекта "Изградња блока 7 - 450 MW TE Тузла". Уз Захтјев подносилац је доставио:

- попуњен Образац за пријаву програма државне помоћи у Федерацији Bosne i Hercegovine (у даљњем тексту: Образац пријаве) и у електронској форми (CD) слjedeће документе:
- Споразум о кредитној линији између Јавног предузећа "Електропривреда Bosne i Hercegovine" д. д. Сарајево као zajmoprimca и Izвозно-увозне банке Kine као zajmodavca, број 1530002052017210002 од 27.11.2017. године (на енглеском језику),
- Plan poslovanja ЈП "Електропривреда БиХ" за период 2017 - 2019,
- Студију изводљивости: Изградња блока 7 у Termoelektrani Тузла (Delphos International, Washington DC, USA) (у даљњем тексту: Студија изводљивости),
- Izвјештај Tима за pregovore о кредиту Izвозно-увозне банке Kine уз гаранцију FBiH за finansiranje Пројекта "Изградња блока 7 - 450 MW TE Тузла",
- Nacrt ugovora о гаранцији за zajam ЈП "Електропривреда Bosne i Hercegovine" д. д. Сарајево код Izвозно-увозне банке Kine између Федерације БиH, коју zastupa Федерално министарство финансија (davalac гаранције), и ЈП "Електропривреда БиH" (zajmoprimac) (verzija за potpis) (у даљњем тексту: Nacrt ugovora о издаванју гаранције између Федералног министарства финансија и ЈП "Електропривреда БиH"),
- Nacrt ugovora о гаранцији Федерације БиH која се односи на кредитну линију коју је ЈП "Електропривреда Bosne i Hercegovine" д. д. Сарајево одобрила Izвозно-увозна банка Kine између Федералног министарства финансија као davaoca гаранције у име Федерације БиH и Izвозно-увозне банке Kine, као корисника (у даљњем тексту: Nacrt ugovora о гаранцији између Федералног министарства финансија и Izвозно-увозне банке Kine),
- Nacrt MEMO-a Федералног министарства финансија,
- Закључак Владе Федерације БиH о прихватању Izвјештаја Tима за pregovore о кредиту, V. број 861/2018 од 5.7.2018. године,

- Zaključak Vlade Federacije BiH o prihvatanju Izvještaja Tima za pregovore o kreditu, V. broj 1545/2017 od 24.11.2017. godine,
- Finansijske izvještaje JP "Elektroprivreda BiH" za 2016. godinu,
- Nacrt odluke Vlade Federacije BiH o izdavanju garancije Federacije Bosne i Hercegovine u korist Izvozno-uvozne banke Kine za kreditno zaduženje Javnog preduzeća "Elektroprivreda Bosne i Hercegovine" d. d. Sarajevo (u daljnjem tekstu: Nacrt odluke Vlade Federacije BiH o izdavanju garancije),
- Nacrt odluke o odobravanju Odluke o izdavanju garancije Federacije Bosne i Hercegovine u korist Izvozno-uvozne banke Kine za kreditno zaduženje Javnog preduzeća "Elektroprivreda Bosne i Hercegovine" d. d. Sarajevo (u daljnjem tekstu: Nacrt odluke o odobravanju Odluke o izdavanju garancije),
- Nacrt odluke o davanju prethodne saglasnosti za kreditno zaduženje Javnog preduzeća "Elektroprivreda Bosne i Hercegovine" d. d. Sarajevo kod Izvozno-uvozne banke Kine za Projekat "Izgradnja bloka 7 - 450 MW TE Tuzla" (u daljnjem tekstu: Nacrt odluke o davanju prethodne saglasnosti).
- Ugovor o inženjeringu, nabavci i izgradnji bloka 7 - 450 MW u TE Tuzla između JP "Elektroprivreda BiH" i konzorcija China Gezhouba Group Company Limited, Peking, Kina (lider konzorcija) i GEDI - Guangdong Electric power Design Institute, Kina (član konzorcija) (u daljnjem tekstu: EPC ugovor),
- Bilans stanja JP "Elektroprivreda BiH" za 2017. godinu,
- Bilans uspjeha JP "Elektroprivreda BiH" za 2017. godinu,
- Zaključak Vlade Federacije BiH o prihvatanju Izvještaja Tima za pregovore o kreditu, V. broj 861/2018 od 5.7.2018. godine,
- Odluku o donošenju Plana poslovanja JP "Elektroprivreda BiH" za period 2017 - 2019. godine, broj SD-36810/16-44/2 od 30.12.2016. godine,
- Metodologiju izračuna visine državne pomoći u postupku izdavanja garancije za JP "Elektroprivreda BiH" Federalnog ministarstva finansija (u daljnjem tekstu: Metodologija Federalnog ministarstva finansija).

Vijeće je po službenoj dužnosti pribavilo od JP "Elektroprivreda BiH" sljedeće dokumente:

- Sporazum o kreditnoj liniji između Javnog preduzeća "Elektroprivreda Bosne i Hercegovine" d. d. Sarajevo kao zajmoprimca i Izvozno-uvozne banke Kine kao zajmodavca, broj 1530002052017210002 od 27.11.2017. (na engleskom jeziku),
- Ugovor o kreditu br. 44199 od 30.10.2013. između JP "Elektroprivreda BiH" i Evropske banke za obnovu i razvoj - EBRD.

Također, Vijeće je po službenoj dužnosti sa službene internetske stranice Regulatorne komisije za električnu energiju u Federaciji BiH (u daljnjem tekstu: FERK) www.ferk.ba pribavilo sljedeće dokumente:

- Pravilnik FERK-a za izdavanje dozvola, broj 01-07-1178-02/16 od 16.12.2016. godine,
- Dozvolu FERK-a za rad - Licencu (proizvodnja električne energije) JP "Elektroprivreda BiH", broj 06-03-734/32/12 od 18.12.2012. godine,
- Dozvolu FERK-a za rad - Licencu (za snabdijevanje električnom energijom prvog reda) JP "Elektroprivreda BiH", broj 06-03-755/143/16 od 16.12.2016. godine,
- Dozvolu FERK-a za rad - Licencu za obavljanje elektroprivredne djelatnosti distribucije električne energije, broj 06-03-735/33/12 od 18.12.2012. godine,
- Odluku FERK-a o davanju saglasnosti JP "Elektroprivreda BiH" na prijedlog cijene usluge javnog snabdjevača za pružanje univerzalne usluge, broj 01-07-304-01/18 od 27.2.2018. godine.

2. Primijenjeni propisi

Osim Zakona, Vijeće je u postupku uzelo u obzir propise Bosne i Hercegovine i propise Evropske unije. Relevantni primijenjeni propisi Bosne i Hercegovine su: Uredba o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 27/18), Uredba o uslovima za dodjelu državne pomoći u obliku naknade za obavljanje i izvršenje javnih usluga privrednim subjektima kojima je povjereno obavljanje usluga od općeg ekonomskog interesa BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 27/18), Zakon o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 66/13 i 94/15), Pravilnik o pratećoj dokumentaciji i informacijama neophodnim u proceduri donošenja odluke o izdavanju garancije Federacije

U smislu člana 14. stav (1) Zakona o sistemu državne pomoći u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Zakon), Federalno ministarstvo finansija je svojim aktom dalo konsultativno mišljenje, broj 06-14-3-4459/18 od 10.7.2018. godine, o prijavi državne pomoći od Federalnog ministarstva finansija za izdavanje garancije Federacije BiH JP "Elektroprivreda BiH" za kreditno zaduženje u svrhu realizacije Projekta "Izgradnja bloka 7 - 450 MW TE Tuzla", te uz to mišljenje dostavilo Vijeću obrazac prijave i navedene priloge, shodno odredbi člana 12. stav (2) Zakona.

Uvidom u podneseni zahtjev, Vijeće je utvrdilo da je navedena prijava nepravilna, jer su dostavljeni dokumenti u elektronskoj formi (CD), što nije u skladu s članom 2. stav (4) Odluke o postupcima i obrascima za podnošenje obavještenja o državnoj pomoći i praćenje državne pomoći ("Službeni glasnik BiH", broj 64/13) i članom 5. stav (2) Uredbe o načinu i procedurama prijavljivanja državne pomoći u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 104/13) kojim je propisano da je davalac državne pomoći dužan uz podnesenu prijavu (obavještenje) priložiti svu neophodnu dokumentaciju ili ovjerene kopije kojima se potvrđuje ispravnost podataka navedenih u prijavi, te je podnosilac prijave, s ciljem otklanjanja nepravilnosti, dužan Vijeću dostaviti sve dokumente koje je dostavio na CD-u u originalu ili ovjerenju kopiji. Također, iz navedenog obrasca prijave i prateće dokumentacije zaključeno je da je navedena prijava i nepotpuna, jer ne sadrži sve dokumente neophodne za njenu ocjenu i donošenje odluke u skladu s članom 12. Zakona, te je zatražena od Federalnog ministarstva finansija dopuna prijave aktom broj UP/1 03-26-1-42-1/18 od 13.7.2018. godine.

Podnosilac Zahtjeva je 20.7.2018. godine Vijeću dostavio Dopunu dokumentacije za prijavu državne pomoći, akt broj 06-14-3-4459/18 od 19.7.2018. godine, koja sadrži sljedeće dokumente:

- Aktuelni izvod iz sudskog registra, broj 065-0RegZ-18-004798 od 14.6.2018. godine,
- Sporazum o kreditnoj liniji između Javnog preduzeća "Elektroprivreda Bosne i Hercegovine" d. d. Sarajevo kao zajmoprimca i Izvozno-uvozne banke Kine kao zajmodavca, broj 1530002052017210002 od 27.11.2017. (kopija prijevoda koji je ovjerio tumač s engleskog jezika) (u daljnjem tekstu: Sporazum o kreditnoj liniji),

Bosne i Hercegovine i procentu premije i provizije za izdavanje garancije ("Službene novine Federacije BiH", br. 14/08 i 45/18), Odluka Vlade Federacije BiH o utvrđivanju pružaoca javne/univerzalne usluge i rezervnog snabdjevača ("Službene novine Federacije BiH", broj 84/14), Pravilnik Regulatorne komisije za električnu energiju u Federaciji BiH za izdavanje dozvola, broj 01-07-1178-02/16 od 16.12.2016. godine, Dozvola za rad - Licenca (proizvodnja električne energije) JP "Elektroprivreda BiH", broj 06-03-734/32/12 od 18.12.2012. godine, Dozvola FERK-a za rad - Licenca (za snabdijevanje električnom energijom prvog reda) JP "Elektroprivreda BiH", broj 06-03-755/143/16 od 16.12.2016. godine, Dozvola za rad - Licenca za obavljanje elektroprivredne djelatnosti distribucije električne energije, broj 06-03-735/33/12 od 18.12.2012. godine, Odluka FERK-a o davanju saglasnosti JP "Elektroprivreda BiH" d. d. Sarajevo na prijedlog cijene usluge javnog snabdjevača za pružanje univerzalne usluge, broj 01-07-304-01/18 od 27.2.2018. godine.

U skladu s odredbom člana 4. stav (1) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Federaciji BiH, kojom je propisano da se državna pomoć dodjeljuje ako program ili pojedinačni projekat državne pomoći zadovoljava uslove iz ove uredbe i člana 71. stav 2. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH, broj 5/08 - Međunarodni ugovori") (u daljnjem tekstu: SSP), Vijeće je obavezano da prilikom ocjene zahtjeva za dodjelu državne pomoći primjenjuje ne samo pravo Bosne i Hercegovine nego da na odgovarajući način primijeni i kriterije i uslove koji proizlaze iz primjene konkurencijskih pravila važećih u Zajednici i instrumenata za tumačenje koje su usvojile institucije Zajednice. Osim Uredbom o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Federaciji BiH, obaveza primjene navedenih kriterija i uslova Vijeću je propisana odredbom člana 71. stav 1. tačka c) SSP-a koji glasi: Konkurencija i druge ekonomske odredbe "1. Sljedeće je nespojivo s propisanim funkcioniranjem ovog sporazuma, u mjeri u kojoj može uticati na trgovinu između Zajednice i Bosne i Hercegovine: (c) svaka državna pomoć kojom se narušava ili prijeti narušavanju konkurencije davanjem prednosti određenim preduzećima ili određenim proizvodima.", te stavom 2. istog člana koji glasi: "2. Svaka praksa suprotna ovom članu ocjenjivat će se na osnovu kriterija koji proizlaze iz primjene konkurencijskih pravila važećih u Zajednici, posebno čl. 81, 82, 86. i 87. Ugovora o osnivanju Evropske zajednice (u daljnjem tekstu: Ugovor o EZ) i instrumenata za tumačenje koje su usvojile institucije Zajednice."

Kako odredbom člana 137. Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Federaciji BiH nisu detaljno obrazloženi, navedeni kriteriji i uslovi za dodjelu državne pomoći u obliku garancija, Vijeće je u konkretnom slučaju u svrhu poređenja, shodno članu 71. stav 2. SSP-a, uzelo u obzir i sljedeće propise Evropske unije koji se odnose na specifične instrumente dodjele državne pomoći, prije svega u obliku garancija:

- Obavještenje Komisije o primjeni čl. 87. i 88. Ugovora o Evropskoj zajednici u oblasti državne pomoći u obliku garancija (Službeni list Evropske unije, serija C, broj 155, 20. 6. 2008) [u daljnjem tekstu: Obavještenje Komisije (2008/C 155/02)].

3. Utvrđivanje činjenica

Na osnovu dostavljenih podataka, Vijeće je u postupku utvrdilo sljedeće:

3.1. JP "Elektroprivreda BiH" - status, vlasnička struktura, djelatnost i poslovanje

Privredni subjekat JP "Elektroprivreda BiH" upisan je u sudskom registru Općinskog suda u Sarajevu i pod matičnim brojem subjekta upisa (MBS): 65-02-0017-11, JIB: 4200225150005, kao dioničarsko društvo sa sjedištem u Sarajevu, Vilsonovo šetalište broj 15.

Osnovni kapital JP "Elektroprivreda BiH" iznosi 2.236.964.411,00 KM i podijeljen je na 31.506.541 redovnu dionicu, od čega je 90,369% kapitala u vlasništvu Federacije BiH, a 9,631% vlasništva imaju privatni investicioni fondovi (PIF-ovi) i mali individualni dioničari.

Vlada Federacije BiH je Uredbom o vršenju ovlaštenja u privrednim društvima s učešćem državnog kapitala iz nadležnosti Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 44/15) propisala da Vlada Federacije BiH neposredno ili putem Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije u JP "Elektroprivreda BiH" vrši ovlaštenja po osnovu učešća državnog kapitala u navedenom preduzeću.

Javno preduzeće "Elektroprivreda BiH" obavlja, prije svega, elektroprivredne djelatnosti: proizvodnju električne energije, distribuciju električne energije, snabdijevanje električnom energijom, trgovinu električnom energijom i druge djelatnosti utvrđene Statutom, radi sticanja dobiti, kao i elektroprivredne djelatnosti koje preduzeće obavlja kao javne usluge: proizvodnju električne energije, distribuciju električne energije i snabdijevanje električnom energijom, te druge djelatnosti pobliže opisane u sudskom registru kod subjekta upisa JP "Elektroprivreda BiH".

U okviru elektroprivrednih djelatnosti organizirane su filijale JP "Elektroprivreda BiH", i to: Termoelektrana "Kakanj" - Kakanj, Termoelektrana "Tuzla" - Tuzla, Hidroelektrane na Neretvi - Jablanica, Elektrodistribucija Bihać, Elektrodistribucija Mostar, Elektrodistribucija Sarajevo, Elektrodistribucija Tuzla i Elektrodistribucija Zenica.

Javno preduzeće "Elektroprivreda BiH" je 100%-tni vlasnik kapitala sedam rudnika uglja u Federaciji BiH, i to: Rudnika mrkog uglja "Kakanj" d. o. o. Kakanj; Rudnika mrkog uglja "Breza" d. o. o. Breza; Rudnika uglja "Gračanica" d. o. o. Gornji Vakuf - Uskoplje; Rudnika mrkog uglja "Abid Lolić" d. o. o. Travnik - Bila; Rudnikâ uglja "Kreka" d. o. o. Tuzla; Rudnika mrkog uglja "Đurđevik" d. o. o. Đurđevik; Rudnika mrkog uglja "Zenica" d. o. o. Zenica.

Prema Bilansu uspjeha za period 2015 - 2017. godine, ukupna neto dobit JP "Elektroprivreda BiH" u 2015. godini iznosi 3.635.753 KM, u 2016. godini iznosi 9.496.904 KM, a u 2017. godini 412.376 KM. Također, iz Bilansa uspjeha se vidi da JP "Elektroprivreda BiH" u kontinuitetu ostvaruje stabilne prihode od prodaje, koji su se u protekle tri godine prosječno kretali oko 1 milijardu KM (1.022.775.094 KM).

Iz podataka navedenih u Bilansu stanja za period 2015 - 2017. godine vidi se bilansna snaga kompanije kroz imovinu u visini od oko 3,4 milijarde KM, koja je najvećim dijelom (oko 88%) finansirana iz vlastitih sredstava. Javno preduzeće "Elektroprivreda BiH" je praktično bez zaduženja i sva zaduženja odnose se na kredite kod međunarodnih finansijskih institucija.

Prema finansijskim pokazateljima poslovanja JP "Elektroprivreda BiH", za prethodne dvije godine (2016. i 2017) očitava se sljedeće:

POKAZATELJ	2017.	2016.
Prosječan broj zaposlenih na bazi sati rada	4.566	4.709
Ukupna aktiva	4.502.975.787 KM	4.506.536.718 KM
Kapital društva	2.989.491.676 KM	2.994.283.793 KM
Dugoročne obaveze	121.320.370 KM	140.391.634 KM
Kratkoročne obaveze	83.787.538 KM	77.279.400 KM

Dobit neprekinutog poslovanja prije poreza	620.382 KM	12.858.086 KM
Amortizacija	150.916.663 KM	172.019.923 KM
Rashodi za kamate	4.328.630 KM	5.386.453 KM

3.2. Opis Projekta "Izgradnja bloka 7 TE Tuzla"

3.2.1. Priprema Projekta

S ciljem dugoročnog osiguranja električne energije radi zadovoljenja vlastitih potreba, pokrivanja budućeg deficita električne energije i snage koji će nastati usljed gašenja postojećih termoblokova, te osiguranja pozicije Federacije BiH na unutrašnjem i regionalnom tržištu električne energije, Vlada Federacije BiH donijela je Odluku o proglašenju javnog interesa i pristupanju pripremi i izgradnji elektroenergetskih objekata u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 8/10 i 34/11). Predmetnom odlukom JP "Elektroprivreda BiH" proglašeno je nosiocem aktivnosti na pripremi i realizaciji izgradnje TE Tuzla, blok 7. Odlukom Vlade Federacije BiH o pripremi i izgradnji TE Tuzla, blok 7 - 450 MW ("Službene novine Federacije BiH", broj 13/10) i Odlukom o izmjeni i dopuni Odluke o pripremi i izgradnji TE Tuzla, blok 7 - 450 MW, od 14. 4. 2010. godine ("Službene novine Federacije BiH", broj 25/10), Vlada Federacije BiH dala je saglasnost JP "Elektroprivreda BiH" da, u svojstvu nosioca aktivnosti pripreme i izgradnje elektroenergetskog objekta TE Tuzla, blok 7 - 450 MW, nastavi i intenzivira aktivnosti. Predmetnim odlukama data je saglasnost da se finansiranje izgradnje TE Tuzla, blok 7, vrši po modelu zajedničkih ulaganja JP "Elektroprivreda BiH" s projektnim partnerima - kompanijama koje će biti odabrane putem međunarodnog javnog poziva, odnosno tendera i daju se osnovni principi partnerstva.

Sljedeći navedene odluke Vlade Federacije BiH, kao i Odluku o osnovnim principima, kriterijima i metodologiji izbora strateškog partnera za zajedničko ulaganje u projekat TE Tuzla, blok 7, broj NO-17068/12-15/11 od 26.6.2012. godine, JP "Elektroprivreda BiH" pokrenulo je postupak izbora projektnog partnera koji se odvijao u sljedećim fazama:

I. faza: Pretkvalifikacija - Lista pretkvalificiranih kandidata;

II. faza: Neobavezujuća ponuda - Lista užeg izbora;

III. faza: Konkurentski dijalog - Konačna i najbolja ponuda

- Izbor preferiranog ponuđača.

Nakon što su Vlada Federacije BiH (26.6.2014) i oba doma Parlamenta Federacije BiH (23/24.7.2014. i 30.7.2014) prihvatili Informaciju JP "Elektroprivreda BiH" o aktivnostima u postupku izbora projektnog partnera za zajedničko ulaganje u Projekat "Izgradnja bloka 7 - 450 MW u TE Tuzla" - treća faza tenderskog postupka, JP "Elektroprivreda BiH" je 1. 8. 2014. godine donijelo Odluku o izboru konzorcija China Gezhouba Group Company Limited, Peking, Kina (lider konzorcija) GEDI - Guangdong Electric Power Design Institute, Kina (član konzorcija) za preferiranog ponuđača u postupku izbora projektnog partnera za zajedničku izgradnju bloka 7 - 450 MW u TE Tuzla (Odluka broj 01-25152/14).

Odlukom o izboru preferiranog ponuđača započela je IV. faza izbora projektnog partnera - proces finalizacije. U sklopu procesa finalizacije JP "Elektroprivreda BiH" i izabrani preferirani ponuđač usaglasili su i potpisali Sporazum o projektnoj saradnji (potpisan 18. 8. 2014. godine) i Ugovor za izgradnju bloka 7 - 450 MW u TE Tuzla - EPC ugovor, broj 01-07-27673/2014 od 27. 8. 2014. godine. Navedenim sporazumom, odnosno EPC ugovorom predviđeno je da oni stupaju na snagu kumulativnim ispunjenjem sljedećih uslova:

- stupanjem na snagu Ugovora o kreditu sa Izvozno-uvoznom bankom Kine - CEXIM banka (kojom je planirano finansiranje 85% vrijednosti EPC ugovora),
- stupanjem na snagu Ugovora o projektnom partnerstvu te

- dobivanjem saglasnosti Vlade Federacije BiH, Parlamenta Federacije BiH i organa JP "Elektroprivreda BiH".

3.2.2. Ciljevi, tehničke karakteristike i efekti Projekta

Blok 7 u TE Tuzla sa snagom 450 MW neophodan je kao zamjenski kapacitet koji će proizvoditi električnu i toplotnu energiju umjesto postojećih blokova 3, 4 i 5 (500 MW).

Za izgradnju bloka 7 koristit će se savremene najbolje raspoložive tehnike (BAT) koje uključuju sve mjere čišćenja otpadnih gasova: desumporizaciju, denitrifikaciju i efikasno otpašivanje. Kako se izgradnjom bloka 7 osigurava zamjena za postojeće blokove, koji zbog dotrajalosti izlaze iz pogona, omogućit će se dugoročno snabdijevanje potrošača električnom energijom, kontinuitet proizvodnje uglja i prestrukturiranje Rudnika "Kreka" u sklopu Koncerna JP "Elektroprivreda BiH". Blok 7 gradi se kao TE-TO blok i predviđen je za rad u kogeneraciji, čime se osigurava dugoročno snabdijevanje okolnih gradova toplotnom energijom.

Izgradnja bloka 7 omogućava realizaciju ciljeva JP "Elektroprivreda BiH":

- sigurnost snabdijevanja i energetska nezavisnost,
- korištenje domaćih resursa i kontinuitet rada rudnika,
- snižavanje emisija ispod graničnih vrijednosti po Direktivi o industrijskim emisijama (IED),
- poboljšanje energetske efikasnosti,
- smanjenje emisija CO₂,
- rast obima kogeneracije toplotne i električne energije.

Potvrđeno je da su za novi - zamjenski blok snage 450 MW osigurane odgovarajuće zalihe uglja i tehnološke vode, prostor za odlaganje produkata sagorijevanja i odsumporavanja, kao i priključak na elektroenergetsku i toplotnu mrežu. Studijom uticaja na okoliš potvrđeno je da je objekat prihvatljiv za okolinu i da će njegov uticaj biti znatno manji u odnosu na postojeću TE Tuzla. Novi blok odgovarat će svim zahtjevima i uslovima savremene tehnologije i zaštite okoliša prema normama u Evropskoj uniji i Bosni i Hercegovini.

Što se tiče okolinskih zahtjeva i uticaja na okoliš, blok 7 će raspolagati najsavremenijom tehnologijom u skladu s BAT smjernicama, koja uključuje sve mjere čišćenja otpadnih gasova: desumporizaciju, denitrifikaciju, efikasno otpašivanje i manje emisije CO₂ zbog veće efikasnosti. Novi blok odgovarat će svim zahtjevima i uslovima zaštite okoliša prema propisima u Evropskoj uniji i Bosni i Hercegovini, tako da će emisija SO₂ u odnosu na postojeće stanje biti 43 puta manja s novim blokom, a emisija Nox bit će manja za 2,3 puta. Emisija čvrstih čestica u odnosu na postojeće stanje bit će skoro za 10 puta manja s novim blokom, a emisija CO₂ bit će manja za 42%.

Izgradnja bloka 7 na postojećoj lokaciji predstavlja značajnu prednost i povoljnost. Prostorno je tako postavljen da se može tehnološki povezati s tehnološkim i infrastrukturnim objektima izgrađenim za postojeće blokove TE Tuzla. Praktično nema značajnih problema s eksproprijacijom, objekat se uklapa u tehničko-tehnološka rješenja postojećih blokova TE Tuzla po uglju, vodi, šljaci itd. i odmah je riješena većina infrastrukturnih problema. Također je značajna komparativna prednost postojanja kvalificiranog stručnog kadra za izgradnju i eksploataciju novog bloka.

Izabrana je tehnologija loženja ugljene prašine s natkritičnim parametrima pare (275 bara, 600/610°C), sa snagom 450 MW na stezaljkama generatora u kondenzacijskom režimu rada i neto stepenom iskorištenja većim od 42% kod nazivnih parametara bloka. U sklopu bloka 7 predviđena je i toplotna stanica za daljinsko grijanje grada Tuzle s okolicom, nominalne snage 270 MWth. Pri toj snazi električna snaga bloka kod jednakog opterećenja kotla niža je za oko 60 MW, a stepen iskorištenja toplote goriva povećava se na iznad 62%. Mješavina

lignita iz dnevnih kopova Šikulje i Dubrave je osnovno gorivo novog bloka. Blok 7 bit će priključen na 400 kV dalekovod do rasklopnog postrojenja u Ljubačama.

Analiza tržišta pokazala je da samo posmatrajući potrebe potrošnje Bosne i Hercegovine i uvažavajući umanjene za proizvodnju blokova koji će biti zaustavljeni u JP "Elektroprivreda BiH" (više od 3.000 GWh) u narednih 20 godina postoji potreba za proizvodnjom iz novih kapaciteta većom od 5.000 GWh ako se posmatra samo područje JP "Elektroprivreda BiH", odnosno najmanje 8.000 GWh u Bosni i Hercegovini. Ovaj obim potreba je potvrda neophodnosti energije iz bloka 7, odnosno da su rizici vezani za plasman električne energije niski. Kada je riječ o proizvodnji i isporuci toplotne energije, osim postojećih toplotnih konzuma (Tuzla i Lukavac), moguće je i planirano proširenje kogeneracije u TE Tuzla kroz blok 7 daljinskim grijanjem Živinica u formi maksimalne i prosječne angažirane snage toplifikacije iz TE Tuzla.

3.2.3. Vrijednost Projekta

Osnovna investiciona vrijednost ulaganja u izgradnju bloka 7 procijenjena je na 786,3 miliona eura. Struktura osnovne investicije (CAPEX) u blok 7 TE Tuzla sastoji se od sljedećih grupa radova i usluga:

- pripremni radovi - 16,0 miliona eura
 - EPC ugovor - 722,3 miliona eura
 - pripadajući radovi i usluge u organizaciji JP "Elektroprivreda BiH" - 31,0 miliona eura
 - usluge FIDIC inženjera - 17,0 miliona eura.
- EPC ugovor (ugovor o inženjeringu, nabavci i izgradnji) je najvažniji i najveći dio, 92% osnovne vrijednosti investicije. EPC ugovor obuhvata tri segmenta:
- inženjering (Engineering),
 - nabavku (Procurement),
 - izgradnju (Construction).

U skladu s EPC ugovorom, izgradnja objekta treba trajati 56 mjeseci od stupanja datuma obavještenja investitora da se otpočinu radovi do protokola o puštanju u rad. EPC ugovor karakteriziraju dva ključna elementa:

- izvođač preuzima ukupnu odgovornost za projektovanje i izvođenje projekta, odnosno izvođač daje sasvim opremljen i funkcionalan objekat / postrojenje spremno za rad;
- cijena za takve ugovore zasniva se na modelu cijene „Lump Sum“ ili paušalne cijene koja obuhvata vrijednost svih radova, nepredviđenih radova, viška radova, a isključuje uticaj manjka radova.

Ugovor o inženjeringu, nabavci i izgradnji potpisan je s konzorcijem kineskih kompanija China Gezhouba Group Company Ltd. (lider konzorcija) i China Energy Engineering Group Guangdong Electric Power Design Institute Co., Ltd. (član konzorcija), kojim se konzorcij obavezao da izvrši inženjering, nabavku, snabdijevanje, isporuku, izgradnju, instaliranje, testiranje, puštanje u rad i davanje garancija u vezi s materijalima i opremom povezanim s blokom 7 TE Tuzla.

Konačna vrijednost EPC ugovora nakon njegove optimizacije iznosi 722,345 miliona eura i predstavlja 92% osnovne vrijednosti investicije.

3.2.4. Finansiranje Projekta

Investitor Projekta je JP "Elektroprivreda BiH".

EPC ugovorom predviđeno je plaćanje izvođaču na sljedeći način:

- 15% neto vrijednosti ugovora - avans i
- 85% neto vrijednosti ugovora u skladu s dinamikom izvođenja radova.

Finansiranje prema vrstama plaćanja bit će izvršeno na sljedeći način:

- avans za EPC ugovor (10%), kredit BiH - 72,2 miliona eura
- avans za EPC ugovor (5%) JP "Elektroprivreda BiH" - 36,1 milion eura
- kredit CEXIM banke (85%) - 614,0 miliona eura
- direktna investicija JP "Elektroprivreda BiH" - 64,0 miliona eura

UKUPNO INVESTICIJA - 786,3 miliona eura

Finansiranje osnovne investicije po izvorima finansiranja je:

- domaći kredit za avans 72,235 miliona eura ili 9%
- kredit CEXIM-a 613,990 miliona eura ili 78%
- vlastito finansiranje 100,103 miliona eura ili 13%

Kada se na osnovnu vrijednost investicije dodaju finansijski troškovi za vrijeme izgradnje, dolazimo do ukupne vrijednosti investicije od 901,3 miliona eura. Ovaj iznos predstavlja knjigovodstvenu vrijednost investicije na koju će se, u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardima, obračunavati amortizacija.

Izvori njenog finansiranja su:

- kredit CEXIM-a - 614,0 miliona eura ili 68%
- domaći kredit - 72,2 miliona eura ili 8%
- vlastito učešće - 215,1 milion eura ili 24%

UKUPNO - 901,3 miliona eura

Kada je riječ o osiguranju kreditnih sredstava, najprije se mora osvrnuti na dostupnost kreditnih sredstava za finansiranje termoelektrana. Međunarodne finansijske institucije, kao što su: Svjetska banka, IFC, EBRD, EIB, KfW i slično, u skladu sa usvojenom harmoniziranom energetskom strategijom, ne finansiraju bilo kakve projekte na bazi uglja. Isti slučaj je i s evropskim komercijalnim bankama, tako da trenutno jedini raspoloživi izvor za finansiranja projekta na bazi fosilnih goriva jesu velike banke iz NR Kine.

Dana 27.11.2017. godine potpisan je Sporazum o kreditnoj liniji zajmodavca.

U nastavku su prikazani uslovi finansiranja navedenog kredita:

- iznos i valuta kredita: 613,990 miliona eura (85% EPC ugovora),
- trajanje kredita: 20 godina (grejs period 5 godina i otplata 15 godina),
- kamatna stopa: 2,3% + 6-mjesečni EURO LIBOR,
- naknada za upravljanje (management fee): 0,5% jednokratno,
- naknada za neiskorištena sredstva: 0,5% p.a.,
- naknada za izloženost: 3,6% na preostali iznos glavnice i kamate za zadnjih 5 godina otplate, koja se plaća po povlačenju prve tranše kredita u tri obroka, svakih 6 mjeseci
- osnovno osiguranje kredita: polica osiguranja kod Sinasure (Kineska agencija za osiguranje izvoznih kredita) na period od 15 godina, uz trošak police od 5,8% na iznos glavnice i kamate, koji se plaća po povlačenju prve tranše kredita u tri obroka,
- garancija na ukupan iznos kredita, a koja uključuje kamate i druge pripadajuće troškove: Federalno ministarstvo finansija u ime Federacije BiH, uz plaćanje premije u visini 3,3% od glavnice i provizija za izdavanje garancije u visini 0,5% od glavnice s kamatama,
- dodatno osiguranje: hipoteka na imovinu TZ B7 koja se aktivira po prestanku važenja police osiguranja kod Sinasure, za zadnjih 5 godina otplate kredita asignacija potraživanja velikih kupaca JP "Elektroprivreda BiH" u visini 1,2 godišnja anuiteta,

te usmjeravanje eventualnog viška cash flowa za prijevremenu otplatu kredita.

3.2.5. Ocjena efikasnosti Projekta

Kao što smo naveli, osnovna investiciona vrijednost ulaganja u izgradnju bloka 7 procijenjena je na 786,3 miliona eura. Izvori finansiranja su: 13% vlastita sredstva JP "Elektroprivreda BiH", 78% kredit CEXIM banke za plaćanje EPC ugovora i 9% domaći kredit za plaćanje avansa. Kada se na osnovnu cijenu investicije dodaju troškovi finansiranja koji će biti isplaćeni u vrijeme izgradnje u iznosu od 115,0 miliona eura, dolazimo do ukupne vrijednosti investicije od 901,3 miliona eura.

Prema Studiji izvodljivosti, prosječna proizvodna cijena električne energije za vrijeme trajanja Projekta iznosi 42,45 eura/MWh, uz nabavnu cijenu uglja od 21,87 eura po toni. Projektom se u svim godinama rada ostvaruje više prihoda od rashoda i podmiruju sve obaveze. Prodajna cijena električne energije je kombinacija cijene za dio energije koja se po tržišnim uslovima plasira u Bosnu i Hercegovinu i Evropsku uniju i domaće cijene za dio energije koja se plasira kroz univerzalnu uslugu i prosječna prodajna cijena iznosi 54,90 eura/MWh.

Također, iz Studije izvodljivosti vidljivo je da je Projekat likvidan u periodu izgradnje kao i u periodu rada. Period povrata investicionih ulaganja je 16 godina, neto sadašnja vrijednost uz 6%-tnu diskontnu stopu je 89,7 miliona eura, interna stopa rentabilnosti je 6,95%.

Zaključna preporuka Studije izvodljivosti jeste da se započne realizacija Projekta, vodeći računa o neophodnosti preduzimanja svih predradnji za dostizanje projektovanih finansijskih veličina.

3.3. Obavljanje javne usluge

Shodno članu 3. stav (1) tačka 26) Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine, "Obaveza javne usluge" znači zagarantirani nivo usluge koju će elektroprivredno društvo pružiti kupcima u općem društvenom i ekonomskom interesu radi obezbjeđenja sigurnosti snabdijevanja, redovnosti, kvaliteta i cijene snabdijevanja, kao i zaštite okoliša, uključujući energetske efikasnost i upotrebu energije iz obnovljivih izvora.

Članom 13. stav (1) Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine propisano je da se elektroenergetskom subjektu, u općem ekonomskom i društvenom interesu, može nametnuti obaveza javne usluge koja će obezbijediti sigurnost snabdijevanja, redovnost, kvalitet i cijenu snabdijevanja, kao i zaštitu okoliša, uključujući energetske efikasnost, upotrebu energije iz obnovljivih izvora i zaštitu okoliša, a sve u skladu s važećim propisima Federacije i međunarodnim ugovorima koje je zaključila Bosna i Hercegovina. Stavovima (2) i (3) istog člana propisano je da se obaveza vršenja javne usluge utvrđuje u dozvoli za rad koju izdaje Regulatorna komisija, te da su obaveze javne usluge jasno definirane, transparentne, nediskriminirajuće i provjerljive i bit će objavljene. Također, stavom (7) ovog člana utvrđeno je da su elektroenergetski subjekti kojima je ta obaveza nametnuta, u skladu sa stavom (1) ovog člana kao dio obaveze javne usluge, dužni pružati univerzalnu uslugu snabdijevanja električnom energijom svim krajnjim kupcima iz kategorije domaćinstava, malih preduzeća i komercijalnih kupaca na području njihovog djelovanja, u skladu s Elektroenergetskom politikom Federacije, a stavom (8) ovog člana propisano je da "kupci iz stava (7) ovog člana imaju pravo da budu snabdijevani električnom energijom određenog kvaliteta po razumnim, lako i jasno uporedivim i transparentnim cijenama".

Članom 16. stav (3) istog zakona propisano je, između ostalog, da se elektroprivredne djelatnosti: proizvodnja električne energije za kvalificirane kupce koji se snabdijevaju od javnog snabdjevača, u skladu s članom 13. stav (9) istog zakona,

distribucija električne energije, kao i snabdijevanje električnom energijom kvalificiranih kupaca koji se snabdijevaju od javnog snabdjevača, u skladu s članom 13. stav (9) Zakona, obavljaju u okviru vršenja obaveze javne usluge.

U skladu sa uslovima propisanim tačkom 4.2. Dozvole FERK-a za rad - Licence za obavljanje elektroprivredne djelatnosti proizvodnja električne energije, broj 06-03-734/32/12 od 18. 12. 2012. godine, JP "Elektroprivreda BiH" ima obavezu da proizvodnju električne energije obavlja kao javnu uslugu, kako je propisano važećim propisima, direktivama Evropske unije i međunarodnim ugovorima, koje je prihvatila Bosna i Hercegovina, te da saraduje s imaoцем dozvole snabdijevanja prvog reda prilikom zaključenja ugovora, odnosno internih akata koji su potrebni da se osigura stabilna javna usluga snabdijevanja. Također, navedenom tačkom 4.2. propisana je obaveza JP "Elektroprivreda BiH" da obavlja proizvodnju električne energije kao javnu uslugu s ciljem općeg, društvenog i ekonomskog interesa, a ona se može odnositi na sigurnost i pouzdanost, uključujući i sigurnost snabdijevanja, kontinuitet, kvalitet i kvantitet na ekonomski primjeren način, uključujući povećanje energetske efikasnosti i zaštitu okoliša, te da u slučaju vanrednih okolnosti, kada je ugrožena sigurnost ljudi i cjelovitost mreže, postupi u skladu s odlukama Vlade Federacije BiH kojima se propisuje proizvodnja električne energije u vanrednim okolnostima. Shodno tački 3.1. Dozvole, JP "Elektroprivreda BiH" ovlašteno je da obavlja djelatnost proizvodnje električne energije, između ostalih proizvodnih objekata, i u TE Tuzla.

S obzirom na to da je tržište električne energije u Bosni i Hercegovini za sve kupce, uključujući i domaćinstva, formalno otvoreno od 1.1.2015, to znači da su svi kupci kvalificirani i imaju pravo da biraju snabdjevača, odnosno da kupuju električnu energiju na tržištu i zaključuju ugovor o snabdijevanju sa snabdjevačem kojeg izaberu. Kupci iz kategorije domaćinstva i mali kupci (ostala potrošnja na 0,4 kV), koji ne izaberu snabdjevača na tržištu, imaju pravo kupovati električnu energiju od javnog snabdjevača, tj. snabdijevati se električnom energijom po osnovu univerzalne usluge.

Javni snabdjevač je snabdjevač koji ima obavezu snabdijevati kvalificiranog kupca kada on ne odabere svog snabdjevača na tržištu električne energije, na način i pod uslovima koje propisuje FERK.

U skladu s Odlukom Vlade Federacije BiH o utvrđivanju pružaoca javne/univerzalne usluge i rezervnog snabdjevača, JP "Elektroprivreda BiH" dodijeljen je status javnog snabdjevača i utvrđena obaveza pružanja javne/univerzalne usluge snabdijevanja električnom energijom i usluge rezervnog snabdjevača na području svog djelovanja u okviru teritorije Federacije BiH. Članom 2. stav (1) iste odluke propisano je da JP "Elektroprivreda BiH" ima obavezu da, počev od 1.1.2015. godine, pruža univerzalnu uslugu snabdijevanja električnom energijom standardnog kvaliteta po ekonomski opravdanim, lako i jasno uporedivim i transparentnim cijenama svim kvalificiranim kupcima električne energije iz kategorije domaćinstava, malih preduzeća i komercijalnih kupaca, a koji na tržištu nisu odabrali svog snabdjevača. Stavom (4) istog člana propisano je da JP "Elektroprivreda BiH" snabdijeva kvalificirane kupce po cijenama usluge javnog snabdjevača na koje je saglasnost dao ili koje je utvrdio FERK po metodologiji koju je propisao FERK.

U skladu s Dozvolom FERK-a za snabdijevanje električnom energijom - dozvola prvog reda, broj 06-03-755/143/16 od 16.12.2016. godine, JP "Elektroprivreda BiH", u skladu sa statusom i obavezama dodijeljenim Odlukom Vlade Federacije BiH o utvrđivanju pružaoca javne/univerzalne usluge i rezervnog snabdjevača ("Službene novine Federacije BiH", broj 84/14), ima ovlaštenje i obavezu da obavlja djelatnost snabdijevanja kvalificiranih kupaca električnom energijom iz

kategorije domaćinstava, malih preduzeća i komercijalnih kupaca u okviru univerzalne usluge i svih drugih kvalificiranih kupaca koji nemaju pravo na snabdijevanje u okviru univerzalne usluge, a koji na tržištu nisu odabrali svog snabdjevača električne energije, u skladu s odredbama zakona, podzakonskim aktima i uslovima ove dozvole, na teritoriji Federacije BiH na području svog djelovanja.

Također, FERK je JP "Elektroprivreda BiH" izdao Dozvolu za rad - Licencu za obavljanje elektroprivredne djelatnosti distribucije električne energije, broj 06-03-735/33/12 od 18.12.2012. godine, na osnovu koje ima obavezu da distribuciju električne energije obavlja kao javnu uslugu, kako je propisano važećim propisima, direktivama Evropske unije i međunarodnim ugovorima koje je prihvatila Bosna i Hercegovina na području svog djelovanja u Federaciji BiH. Tačkom 4.2.2. navedene dozvole JP "Elektroprivreda BiH" obavezno je da saraduje s imaicima dozvole za proizvodnju i snabdijevanje prvog i drugog reda prilikom zaključivanja ugovora, koji su potrebni da se osigura stabilna javna usluga snabdijevanja, dok u skladu s tačkom 4.2.3. iste dozvole ima obavezu da obavlja djelatnost distribucije električne energije kao javnu uslugu s ciljem općeg, društvenog i ekonomskog interesa, a ona se može odnositi na sigurnost i pouzdanost, uključujući i sigurnost snabdijevanja, kontinuitet, kvalitet, kvantitet na ekonomski primjeren način, uključujući povećanje energetske efikasnosti i zaštitu okoliša. Osim JP "Elektroprivreda BiH", dozvolu FERK-a za distribuciju električne energije ima samo Javno preduzeće "Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg-Bosne" d. d. Mostar na teritoriji Federacije BiH koju ne pokriva JP "Elektroprivreda BiH".

Članom 21. Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine propisane su nadležnosti FERK-a, uključujući nadzor tržišta električne energije i davanje saglasnosti na cijene usluge javnog snabdjevača nakon potpunog otvaranja tržišta električne energije. Članom 22. tačka 1) Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine propisano je da je FERK obavezan, u skladu s međunarodnim normama i standardima Evropske unije, Elektroenergetskom politikom, reformom energetske sektora, provedbenim propisima i aktima DERK-a, osigurati postepeno uvođenje, reguliranje i razvoj tržišta električne energije, kao i osigurati transparentne i ravnopravne odnose između svih učesnika na tržištu.

Članom 20. Pravilnika o snabdijevanju kvalificiranih kupaca električnom energijom i postupku promjene snabdjevača propisano je da javni snabdjevač predlaže cijene usluge javnog snabdjevača po kojima isporučuje električnu energiju u okviru univerzalne usluge, u skladu s Metodologijom za utvrđivanje cijena usluge javnog snabdjevača za pružanje univerzalne usluge u Federaciji BiH. Također, ovim članom propisano je i da cijene moraju biti predložene FERK-u najkasnije 60 dana prije planirane primjene, kao i da FERK daje saglasnost na predložene cijene, a u slučaju da cijene koje je predložio javni snabdjevač nisu utvrđene u skladu sa spomenutom metodologijom, FERK neće dati saglasnost na predložene cijene, te u tom slučaju FERK utvrđuje cijene usluge javnog snabdjevača u skladu s ovom metodologijom. Propisano je i da je javni snabdjevač, nakon dobivanja saglasnosti FERK-a na predložene cijene usluge javnog snabdjevača, odnosno nakon što FERK utvrdi cijene usluge javnog snabdjevača, obavezan na svojoj internetskoj stranici i oglasnoj ploči objaviti cijene usluge javnog snabdjevača koje uključuju cijenu nabavke električne energije, cijenu usluge snabdijevanja javnog snabdjevača i cijenu usluge korištenja prijenosne/distributivne mreže.

Odlukom o davanju saglasnosti JP "Elektroprivreda BiH" d. d. Sarajevo na prijedlog cijene usluge javnog snabdjevača za pružanje univerzalne usluge, broj 01-07-304-01/18 od 27.2.2018. godine, FERK je dao saglasnost JP "Elektroprivreda BiH", kao

imaocu dozvole za snabdijevanje električnom energijom - dozvole prvog reda i javnom snabdjevaču na prijedlog cijene usluge javnog snabdjevača za pružanje univerzalne usluge koja je utvrđena na osnovu Metodologije za utvrđivanje cijena usluge javnog snabdjevača za pružanje univerzalne usluge u Federaciji BiH. U obrazloženju navedene odluke navodi se da se prijedlog cijene usluge javnog snabdjevača JP "Elektroprivreda BiH" zasniva na planiranoj potrošnji aktivne električne energije i obračunske snage, te planu potrošnje prekomjerno preuzete reaktivne energije za kupce koji će se snabdijevati u okviru univerzalne usluge, te da navedeno preduzeće, u skladu s članom 4. Metodologije za utvrđivanje cijena usluge javnog snabdjevača za pružanje univerzalne usluge u Federaciji BiH, osigurava potrebnu energiju i snagu za kupce koji imaju pravo snabdijevanja u okviru univerzalne usluge po prosječnoj utvrđenoj cijeni od 73,33 KM/MWh. Također, u obrazloženju navedene odluke navodi se da je trošak nabavke električne energije za kupce koji se snabdijevaju u okviru univerzalne usluge s troškom usluge snabdijevanja planiran u iznosu od 233,394 miliona KM, dok je trošak korištenja distributivne i prijenosne mreže u ukupnom iznosu od 204,164 miliona KM utvrđen primjenom tarifnih stavova za korisnike distributivnog sistema iz Odluke o tarifnim stavovima za korisnike distributivnog sistema JP "Elektroprivreda BiH", tako da je ukupan trošak javnog snabdjevača za snabdijevanje kupaca u okviru univerzalne usluge na godišnjem nivou planiran u iznosu 437,558 miliona KM.

3.4. Analiza uslova garancije Federacije BiH u skladu s pravilima državne pomoći

U svrhu realizacije Projekta "Izgradnja bloka 7 / 450 MW TE Tuzla", pokrenut je postupak izdavanja garancije Federacije BiH za kreditno zaduženje JP "Elektroprivreda BiH" kod Izvozno-uvozne banke Kine (CEXIM banke). Osnovni uslovi predmetnog kredita utvrđeni su Sporazumom o kreditnoj liniji potpisanim 27.11.2017. godine između CEXIM banke i JP "Elektroprivreda BiH" kojim je predviđeno da se u korist CEXIM banke osigura polica osiguranja agencije Sinosure i garancija Federacije BiH koja bi pokrivala 100% iznosa kredita. Predmetni kredit izdaje se pod sljedećim uslovima:

- iznos kredita: 613.990.000,00 eura,
- rok otplate kredita: 20 godina,
- grejs period: 5 godina (uključen u rok otplate kredita),
- kamatna stopa: 6-mjesečni EURO LIBOR + 2,3%,
- dospjeća: polugodišnja, 21.1. i 21.7. svake kalendarske godine,
- naknada za neisplaćena i neotkazana raspoloživa sredstva 0,5% p.a.,
- naknada za upravljanje: 0,5% na iznos kredita, jednokratno,
- polica osiguranja agencije Sinosure, koja pokriva kreditni rizik u prvih 15 godina kredita,
- garancija Federacije BiH na ukupan iznos kredita, a koja uključuje kamate i druge pripadajuće troškove.

Članom 137. stav (1) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Federaciji BiH propisano je da pojedinačna državna garancija ne predstavlja instrument dodjele državne pomoći ako su kumulativno ispunjeni sljedeći uslovi:

- a) da privredni subjekat nije u teškoćama;
- b) da je garancija povezana s posebnom finansijskom transakcijom, na fiksni iznos i fiksni period;
- c) da garancija ne pokriva više od 80% neizmirenog zajma ili druge finansijske obaveze korisnika, s tim da se ovo ograničenje ne odnosi na:
 - 1) garancije koje pokrivaju dužničke obveznice ili

- 2) garancije date s ciljem finansiranja privrednog subjekta čija je isključiva djelatnost pružanje usluga od općeg ekonomskog interesa, a garanciju daje sam organ koji je povjerio vršenje usluga od općeg ekonomskog interesa;
- d) da se premija za garanciju obračunava primjenom tržišnih principa.

Shodno odredbama tačke 3.2. Obavještenja Komisije (2008/C 155/02), Evropska komisija u pogledu pojedinačnih državnih garancija smatra da je ispunjavanje svih sljedećih uslova dovoljno kako bi se isključilo prisustvo državne pomoći:

- "(a) Zajmoprimac nije u finansijskim teškoćama;
- (b) Obim garancije može se pravilno izmjeriti u trenutku njegove dodjele. Ovo znači da garancija mora biti vezana uz određenu finansijsku transakciju, za fiksni najviši iznos i vremenski ograničeno;
- (c) Garancija ne pokriva više od 80% neotplaćenog zajma ili druge finansijske obaveze. Ovo ograničenje ne primjenjuje se na garancije koje pokrivaju dužničke vrijednosne papire. Ograničenje od 80% ne odnosi se na javne garancije dodijeljene za finansiranje preduzetnika čija je jedina djelatnost pravilno dodijeljena usluga od općeg ekonomskog interesa i kada je tu garanciju pružio organ javne vlasti koje je i dodijelilo tu uslugu;
- (c) Garancija ne pokriva više od 80% neotplaćenog zajma ili druge finansijske obaveze. Ovo ograničenje ne primjenjuje se na garancije koje pokrivaju dužničke vrijednosne papire. Ograničenje od 80% ne odnosi se na javne garancije dodijeljene za finansiranje preduzetnika čija je jedina djelatnost pravilno dodijeljena usluga od općeg ekonomskog interesa i kada je tu garanciju pružio organ javne vlasti koje je i dodijelilo tu uslugu;
- (d) Za garanciju je plaćena tržišno formirana cijena.

Preuzimanje rizika obično bi trebalo biti nagrađeno prikladnom premijom na iznos garancije ili iznos kontragarancije. Garancija ne sadrži državnu pomoć kada je cijena plaćena za garanciju barem toliko visoka kao odgovarajuća referentna vrijednost za premije garancija koja se može naći na finansijskim tržištima.

Ako se odgovarajuća referentna vrijednost za premije garancija ne može naći na finansijskim tržištima, ukupni finansijski trošak garantiranog zajma, uključujući kamatnu stopu zajma i premiju garancije, mora se uporediti s tržišnom cijenom sličnog zajma bez garancije.

U oba slučaja, kako bi se odredila odgovarajuća tržišna cijena, trebaju se uzeti u obzir obilježja garancije i osnovnog zajma. Ovo uključuje: iznos i trajanje transakcije; osiguranje koje daje zajmoprimac i druga iskustva koja utiču na procjenu stope naplate; vjerovatnost neizvršavanja obaveza zajmoprimca koja proizlazi iz njegove finansijske situacije, njegovog sektora djelatnosti i očekivanja; kao i drugih privrednih okolnosti. Ova analiza bi ponajprije trebala omogućiti da se zajmoprimac klasificira prema ocjeni rizičnosti. Kako bi ocijenila da li je premija u skladu s tržišnim cijenama, država članica može provesti uporedbu cijena koje na tržištu plaćaju slično rangirani preduzetnici."

Tačkom 1. Nacrta odluke Vlade Federacije BiH o izdavanju garancije propisano je da se izda garancija Vlade Federacije BiH u korist Izvozno-uvozne banke Kine za kreditno zaduženje JP "Elektroprivreda BiH" za realizaciju Projekta "Izgradnja bloka 7 – 450 MW TE Tuzla" u iznosu od 613.990.000,00 eura ili 85% od ukupne vrijednosti EPC ugovora uvećano za kamatu i druge pripadajuće troškove po Sporazumu o kreditnoj liniji. Tačkama 2. i 5. propisani su uslovi za izdavanje garancije:

- iznos garancije: 613.990.000,00 eura uvećano za kamatu i druge pripadajuće troškove po Sporazumu o kreditnoj liniji,
- rok otplate kredita: 20 godina
- i obaveza JP "Elektroprivreda BiH" da za izdavanje garancije u korist budžeta – Garantnog fonda Federacije BiH uplati jednokratnu naknadu - premiju u iznosu od 39.628.382,00 KM i jednokratnu naknadu - proviziju u iznosu od 8.032.916,50 KM.

Tačkom 6. istog nacrta odluke daje se saglasnost za zaključivanje Ugovora o garanciji između Federacije BiH i CEXIM banke i zaključivanje Ugovora o izdavanju garancije između Federacije BiH i JP "Elektroprivreda BiH", kojim se utvrđuju sve obaveze JP "Elektroprivreda BiH" u svrhu redovne otplate kredita, kao i instrumenti osiguranja.

Shodno članu 1.1. Nacrta ugovora o izdavanju garancije između Federalnog ministarstva finansija i JP "Elektroprivreda BiH", davalac garancije – Federacija BiH garantira za ukupne obaveze zajmoprimca - JP "Elektroprivreda BiH" po Sporazumu o kreditnoj liniji.

Članom 3. Nacrta ugovora o izdavanju garancije između Federalnog ministarstva finansija i JP "Elektroprivreda BiH" propisano je da se zajmoprimac obavezuje prije izdavanja garancije davaocu garancije platiti premiju i proviziju za predmetnu garanciju u iznosu i na način propisan relevantnim zakonom i podzakonskim aktima Federalnog ministarstva finansija važećih na datum zaključivanja ovog ugovora, te da se za potrebe utvrđivanja visine provizije za izdavanje garancije utvrđuje ukupan iznos garancije u visini glavnice i kamate definirane u Studiji izvodljivosti u iznosu od 1.606.583.304,40 KM.

U skladu s članom 5. Pravilnika o pratećoj dokumentaciji i informacijama neophodnim u proceduri donošenja odluke o izdavanju garancije Federacije BiH i procentu premije i provizije za izdavanje garancije, Federalno ministarstvo finansija obračunava i naplaćuje proviziju i premiju na garancije koje izdaje Federacija BiH. Članom 6. ovog pravilnika propisano je da se provizija zasniva na iznosu glavnice zajma za koji se izdaje garancija, kamati i analizi rizika i obračunava se po stopi od 0,5% od iznosa garancije, te se naplaćuje jednokratno i preduslov je za izdavanje garancije. Premija je propisana članom 7. istog pravilnika i obračunava se po stopi od 3,3% na iznos glavnice i naplaćuje jednokratno u trenutku izdavanja garancije.

U članu 6. Nacrta ugovora o izdavanju garancije između Federalnog ministarstva finansija i JP "Elektroprivreda BiH" definirani su instrumenti osiguranja na način da je, u svrhu osiguranja naplate svih potraživanja koja mogu nastati po ovom ugovoru, zajmoprimac dužan dostaviti davaocu garancije trideset (30) bjanko vlastitih mjenica s klauzulom "bez protesta" i mjeničnom izjavom ovjerenom i potpisanom od ovlaštenog lica u skladu s tekstom koji je prilog ovog ugovora, te da davaoca garancije ovlašćuje da primljene bjanko mjenice može koristiti za naplatu dospjelog potraživanja po ovom ugovoru. Istim članom ovog nacrta ugovora propisana je obaveza zajmoprimca da zasnje hipoteku prvog reda u korist davaoca garancije nad projektnim zemljištem, te da nakon završetka Projekta i upisa nepokretne imovine Projekta u zemljišne knjige osigura upis hipoteke prvog reda i nad nepokretnom imovinom Projekta, na osnovu koje će davalac garancije steći pravo namirenja iz nepokretne imovine Projekta u slučaju da bude prinuđen isplatiti zajmodavcu bilo koji iznos po garanciji. Također, odredbama člana 6. Nacrta ugovora o izdavanju garancije između Federalnog ministarstva finansija i JP "Elektroprivreda BiH" zajmoprimac se obavezuje da neće raspolagati založenim nekretninama bez saglasnosti davaoca garancije, da će se podvrgnuti neposrednom izvršenju, te da će snositi sve troškove u vezi s upisom predmetne

hipoteke, kao i da neće na bilo koji način umanjiti vrijednost tako založenih nekretnina.

Odredbama člana 4. Nacrta ugovora o izdavanju garancije između Federalnog ministarstva finansija i JP "Elektroprivreda BiH" definiraju se obaveze zajmoprimca tako što se on obavezuje da bez saglasnosti davaoca garancije neće zasnivati nova zaduženja, izdavati instrumente osiguranja, garantirati ili preduzimati bilo koje finansijske ili druge obaveze drugih pravnih lica u pojedinačnom iznosu većem od 30.000.000 KM, te da neće vršiti investiciona ulaganja u pojedinačnom iznosu većem od 30.000.000 KM bez saglasnosti davaoca garancije, kao i da neće vršiti isplatu dividende sve dok se ne otplate njegove obaveze po Sporazumu o kreditnoj liniji. Istim članom utvrđuje se obaveza zajmoprimca da na zahtjev davaoca garancije pokrene dodatnu emisiju dionica u svrhu unosa novog kapitala koji će biti dovoljan za servisiranje kreditnih obaveza u slučaju da se aktivira garancija ili ako dva puta kasni s plaćanjem obaveza prema zajmodavcu ili najavi kašnjenje u servisiranju duga po Sporazumu o kreditnoj liniji.

U skladu s odredbama Nacrta ugovora o garanciji između Federalnog ministarstva finansija i Izvozno-uvozne banke Kine, Federalno ministarstvo finansija, kao davalac garancije, bezuslovno i neopozivo garantira korisniku propisno i pravovremeno poštovanje i izvršavanje obaveza zajmoprimca (JP "Elektroprivreda BiH"), u skladu sa Sporazumom o kreditnoj liniji i obećava, na zahtjev, platiti korisniku sve tada dospjele iznose za plaćanje koje zajmoprimac treba platiti po Sporazumu o kreditnoj liniji. Članom 7. ovog nacrta ugovora definirano je izvršenje garancije, odnosno da korisnik može tražiti plaćanje od davaoca garancije na dan ili prije datuma isteka police osiguranja agencije Sinasure i po nastanku neispunjenja obaveza, u roku od 15 dana nakon što je zatražio uplatu od zajmoprimca. Istim članom utvrđeno je da nakon datuma isteka police osiguranja agencije Sinasure i po nastanku neispunjavanja obaveza korisnik može tražiti naplatu po ovoj garanciji samo nakon što je zatražio uplatu od zajmoprimca, u skladu s članom 8.2. ovog nacrta ugovora, kojim je propisano da će korisnik dostaviti zahtjev za plaćanje s pratećim dokumentima davaocu garancije na dan ili prije datuma isteka police osiguranja agencije Sinasure i po nastanku neispunjenja obaveza.

Shodno odredbama člana 1. Sporazuma o kreditnoj liniji, Sinasure označava Kinesku korporaciju za izvozno i kreditno osiguranje, zvaničnu agenciju za osiguranje izvoznih kredita osnovanu u skladu sa zakonima Narodne Republike Kine ili njene pravne sljednike ili ovlaštenike. Članom 2.2. navedenog sporazuma propisano je da je zajmoprimac saglasan i prihvata da su dokumenti o polici osiguranja agencije Sinasure zasebni aranžmani između agencije Sinasure i zajmodavca i da zajmoprimac neće imati nikakva prava niti pravo regresa od zajmodavca u vezi s bilo kakvim plaćanjem koje agencija Sinasure izvrši zajmodavcu, u skladu s dokumentima o polici osiguranja agencije Sinasure, ili koje je nastalo u vezi s tim. Članom 2.3. utvrđeno je da je, nezavisno od bilo koje druge odredbe ovog sporazuma, svaka strana u Sporazumu bezuslovno saglasna i prihvata da će, nakon što agencija Sinasure zajmodavcu izvrši bilo kakvo plaćanje iznosa koji su dospjeli za plaćanje na osnovu bilo kojeg finansijskog dokumenta, u skladu s odredbama dokumenata o polici osiguranja agencije Sinasure, agencija Sinasure imati (kada je to primjenjivo) pravo subrogacije u odnosu na zajmodavca na osnovu finansijskih dokumenata, u skladu s dokumentima o polici osiguranja agencije Sinasure i/ili relevantnim zakonom kao u odnosu na zajmoprimca, pod uslovom da nijedna odredba u bilo kojem finansijskom dokumentu ne daje pravo agenciji Sinasure na dvostruki povrat.

U Metodologiji Federalnog ministarstva finansija navedeno je da će JP "Elektroprivreda BiH" na ime premije police osiguranja agencije Sinasure platiti iznos od oko 92,3 miliona KM.

U skladu s trenutno važećim zakonodavstvom i propisima Federacije BiH koji se odnose na garancije (Zakon o dugu, zaduživanju i garancijama u Federaciji BiH i podzakonski akti), Federalno ministarstvo finansija ima obavezu da u procesu izdavanja garancije izvrši analizu procjene rizika i uticaja izdavanja garancije Federacije BiH na budžet Federacije BiH. U Metodologiji Federalnog ministarstva finansija navedeno je da se procjena nivoa rizika provodi u skladu s internom metodologijom Federalnog ministarstva finansija, te da se navedena metodologija, odnosno procjena kreditne sposobnosti tražioca garancije zasniva na Altmanovom Z-score modelu koji daje procjenu kreditne sposobnosti, tj. vjerovatnoće da privredni subjekat neće biti u stanju izvršavati svoje ugovorne kreditne obaveze, te se u tu svrhu koristi sljedeća tabela:

Z-score	Kreditna sposobnost
$Z \geq 3$	Visoka, vjerovatno stabilna finansijska pozicija
$2.7 \leq Z < 3$	Trenutno prihvatljiva, s mogućnošću pogoršanja u budućnosti
$1.8 \leq Z < 2.7$	Loša, vjerovatni bankrot u naredne dvije godine
$Z < 1.8$	Visok rizik od bankrota u narednom periodu

U Metodologiji se navodi da je, na osnovu provedene analize koja je pokazala da Z-score za JP "Elektroprivreda BiH" iznosi 4,261, procijenjeno da JP "Elektroprivreda BiH" pokazuje visoku kreditnu sposobnost, odnosno nizak stepen vjerovatnoće aktiviranja predmetne garancije. U navedenoj metodologiji ističe se da će za preuzimanje rizika, prije izdavanja garancije Federacije BiH u korist kreditora, JP "Elektroprivreda BiH" Federaciji BiH odnosno budžetu Federacije BiH, osim provizije za izdavanje garancije u iznosu od 8.032.916,50 KM, platiti i premiju rizika u iznosu od 39.628.382,00 KM, a što ukupno iznosi 47.661.298,50 KM, u skladu s Pravilnikom o pratećoj dokumentaciji i informacijama neophodnim u proceduri donošenja odluke o izdavanju garancije Federacije BiH i procentu premije i provizije za izdavanje garancije.

Federalno ministarstvo finansija je u svrhu izračuna visine potencijalne državne pomoći u predmetnoj metodologiji, a zbog nepostojanja odgovarajuće referentne vrijednosti za premije garancija na finansijskom tržištu Bosne i Hercegovine, uradilo poređenje ukupnog finansijskog troška garantiranog kredita, uključujući kamatnu stopu kredita i premiju garancije, s tržišnom cijenom sličnog kredita bez državne garancije:

- kao polazna osnova korištena je kamatna stopa po kreditu JP "Elektroprivreda BiH" kod EBRD-a koji je odobren pod komercijalnim uslovima, tj. bez vladine garancije, a koja iznosi 6-mjesečni EURIBOR+3% (Ugovor o kreditu između JP "Elektroprivreda BiH" i EBRD-a od 30. 10. 2013. godine u iznosu od 35,0 miliona eura) i
- kamatna stopa ugovorena po Sporazumu o kreditnoj liniji uz garanciju Federacije BiH koja iznosi 6-mjesečni EURO LIBOR+ 2,3%.

Kada se razlika između navedene dvije kamatne stope (koja iznosi 0,7% godišnje) replicira na otplatni plan kredita kod CEXIM banke, dobije se iznos od 89,38 miliona KM. Pod pretpostavkom da se garancija Federacije BiH izdaje bez naplate naknada provizije i premije rizika, moglo bi se zaključiti da potencijalna državna pomoć iznosi 89,38 miliona KM. Međutim, kada se u obzir uzme činjenica da će Federacija BiH na ime izdavanja predmetne garancije od JP "Elektroprivreda BiH" naplatiti iznos od 47.661.298,50 KM, može se izvesti zaključak da bi u tom slučaju potencijalna državna pomoć iznosila 41,72 miliona KM (razlika između 89,38 miliona KM i 47,66 miliona

KM), a što bi na godišnjem nivou iznosilo približno 2 miliona KM.

U predmetnoj metodologiji se dalje navodi da je prilikom razmatranja potencijalne visine državne pomoći važno naglasiti da će JP "Elektroprivreda BiH" na ime ukupnih naknada za garanciju Federacije BiH i police osiguranja agencije Sinasure platiti iznos od oko 139,96 miliona KM (ili 71,56 miliona eura), iz čega se može zaključiti da će, u konkretnom slučaju, JP "Elektroprivreda BiH" garantima platiti tržišnu cijenu pokriva rizika po osnovu izdatih garancija.

U Metodologiji se dalje navodi da je potrebno uzeti u obzir i činjenicu da će, osim naplate provizije i premije rizika, Federacija BiH, u svrhu pokriva kreditnog rizika povezanog sa izdavanjem predmetne garancije, osigurati i druge instrumente osiguranja, kao što su mjenice JP "Elektroprivreda BiH" i hipoteka prvog reda u korist Federacije BiH nad cjelokupnom imovinom projekta TE Tuzla - blok 7, kao i druge mjere čiji je cilj ublažavanje rizika koji su povezani s garancijom, odnosno procjenom finansijske pozicije JP "Elektroprivreda BiH" i njene sposobnosti da uredno izvršava finansijske obaveze prema kreditoru, kako je definirano Nacrtom ugovora o izdavanju garancije između Federalnog ministarstva finansija i JP "Elektroprivreda BiH".

4. Donošenje odluke

Na 73. sjednici, održanoj 23.7.2018. godine, Vijeće je razmatralo Zahtjev Federalnog ministarstva finansija. Prilikom donošenja odluke, Vijeće je uzelo u obzir cjelokupnu dokumentaciju.

Naime, Vijeće je prvenstveno tokom postupka trebalo utvrditi da li državna pomoć u obliku garancije korisniku JP "Elektroprivreda BiH" za kreditno zaduženje u svrhu realizacije Projekta "Izgradnja bloka 7 - 450 MW TE Tuzla" predstavlja državnu pomoć iz člana 3. stav (1) Zakona.

Prilikom utvrđivanja da li državna pomoć u obliku garancije korisniku JP "Elektroprivreda BiH" za kreditno zaduženje u svrhu realizacije Projekta "Izgradnja bloka 7 - 450 MW TE Tuzla" predstavlja državnu pomoć, Vijeće je razmotrilo da li su ispunjeni svi uslovi iz člana 3. stav (1) Zakona, odnosno da li je riječ o transferu državnih sredstava; da li su sredstva pomoć koja korisniku pomoći donose ekonomsku prednost koju on ne bi ostvario kroz svoje redovno i normalno poslovanje; da li se predložena sredstva dodjeljuju korisniku na selektivnoj osnovi i da li dodjelom predloženih sredstava postoji mogućnost narušavanja tržišne konkurencije davanjem prednosti na tržištu korisniku državne pomoći, naročito u mjeri u kojoj to može uticati na ispunjavanje međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine iz ove oblasti.

S obzirom na to da su odredbama člana 137. Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Federaciji BiH samo propisani uslovi kada državna garancija nije instrument dodjele državne pomoći, Vijeće je u postupku utvrđivalo ispunjenje navedenih uslova:

- a) da privredni subjekat nije u teškoćama;
- b) da je garancija povezana s posebnom finansijskom transakcijom, na fiksni iznos i fiksni period;
- c) da garancija ne pokriva više od 80% neizmirenog zajma ili druge finansijske obaveze korisnika, s tim da se ovo ograničenje ne odnosi na:
 - 1) garancije koje pokrivaju dužničke obveznice ili
 - 2) garancije date s ciljem finansiranja privrednog subjekta čija je isključiva djelatnost pružanje usluga od općeg ekonomskog interesa, a garanciju daje sam organ koji je povjerio vršenje usluga od općeg ekonomskog interesa;

- d) da se premija za garanciju obračunava primjenom tržišnih principa.

Shodno članu 137. stav (1) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Federaciji BiH, navedeni uslovi moraju biti kumulativno ispunjeni kako državna garancija ne bi predstavljala instrument dodjele državne pomoći.

Na osnovu pokazatelja iz bilansa stanja i uspjeha za period 2015 - 2017. godine opisanih u tački 3.1 obrazloženja, Vijeće je utvrdilo da JP "Elektroprivreda BiH" nije u teškoćama. Naime, omjer knjigovodstvenog duga i kapitala nije bio veći od 7,5 a EBITDA koeficijent pokriva kamata nije bio niži od 1,0, čime je ispunjen uslov iz člana 137. stav (1) tačka a) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Federaciji BiH.

Na osnovu Nacrta ugovora o izdavanju garancije između Federalnog ministarstva finansija i JP "Elektroprivreda BiH" i Nacrta odluke Vlade Federacije BiH o izdavanju garancije opisanih u tački 3.4. obrazloženja ovog rješenja, Vijeće je zaključilo da je garancija povezana s posebnom finansijskom transakcijom, na fiksni iznos i fiksni period, čime je ispunjen uslov iz člana 137. stav (1) tačka b) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Federaciji BiH.

Naime, članom 1.1. Nacrta ugovora o izdavanju garancije između Federalnog ministarstva finansija i JP "Elektroprivreda BiH" propisano je da davalac garancije – Federacija BiH garantira za ukupne obaveze zajmoprimca - JP "Elektroprivreda BiH" po Sporazumu o kreditnoj liniji, dok su tačkom 2. Nacrta odluke Vlade Federacije BiH o izdavanju garancije propisani uslovi za izdavanje garancije, prema kojima se garancija izdaje na fiksni iznos od 613.990.000,00 eura uvećano za kamatu i druge pripadajuće troškove po Sporazumu o kreditnoj liniji na period roka otplate kredita koji iznosi 20 godina.

S obzirom na to da predmetna garancija pokriva 100% kredita, odnosno da Federacija BiH garantira za ukupne obaveze zajmoprimca - JP "Elektroprivreda BiH" po Sporazumu o kreditnoj liniji, kako je to propisano članom 1.1. Nacrta ugovora o izdavanju garancije, Vijeće je, s ciljem ispunjavanja uslova iz člana 137. stav (1) tačka c) podtačka 2) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Federaciji BiH, u postupku trebalo utvrditi da li JP "Elektroprivreda BiH" obavlja uslugu od općeg ekonomskog interesa.

Usluge od općeg ekonomskog interesa definirane su u članu 2. stav (1) Uredbe o uslovima za dodjelu državne pomoći u obliku naknade za obavljanje i izvršenje javnih usluga privrednim subjektima kojima je povjereno obavljanje usluga od općeg ekonomskog interesa Bosne i Hercegovine, kao javne usluge od posebne važnosti za život i zadovoljenje potreba građana, a koje ne bi bile dostupne građanima ili bi im bile dostupne pod manje povoljnim uslovima od uobičajenih ako bi izostala finansijska pomoć javnih organa jer ih sami privredni subjekti, polazeći isključivo od tržišnih principa, nisu u mogućnosti pružiti ili ih nisu u mogućnosti pružiti na zadovoljavajući način u pogledu obima, uslova, cijene, kvaliteta, učestalosti i dostupnosti.

Članom 4. stav (1) Uredbe o uslovima za dodjelu državne pomoći u obliku naknade za obavljanje i izvršenje javnih usluga privrednim subjektima kojima je povjereno obavljanje usluga od općeg ekonomskog interesa propisano je da se "državna pomoć u obliku naknade za obavljanje javne usluge može dodijeliti privrednom subjektu kojem je posebnim zakonom, propisom ili ugovorom, odnosno drugim obavezujućim službenim aktom (ili više njih) nadležnog javnog organa povjerena obaveza obavljanja usluge od općeg ekonomskog interesa (dalje: akt o ovlaštenju)". Stavom (2) istog člana navedene uredbe određeno je da akt o ovlaštenju za obavljanja usluge od općeg ekonomskog interesa iz stava (1) ovog člana mora sadržavati sljedeće:

- a) naziv pravnog akta (jednog ili više njih) na osnovu kojeg se određenom privrednom subjektu povjerava pružanje javne usluge i vrsta isključivih ili posebnih prava koja su mu povjerena od za to nadležnog organa;
- b) opis odnosno sadržaj obaveze/zadaće pružanja javne usluge za koju se namjerava dodijeliti naknada i period pružanja te usluge;
- c) naziv privrednog subjekta kojem je povjerena obaveza obavljanja javne usluge i geografsko područje na kojem će obavljati tu uslugu;
- d) opis mehanizma utvrđivanja iznosa naknade i parametri za izračunavanje, kontrolu i praćenje upotrebe te naknade;
- e) način na koji će se davalac naknade osigurati od dodjele prekomjerne naknade i osigurati povrat razlike eventualno više isplaćene naknade od one koja je stvarno potrebna da bi se pružila određena javna usluga.

Vijeće je u postupku utvrdilo da su pravni akti na osnovu kojih je JP "Elektroprivreda BiH" povjereno obavljanje usluge od općeg ekonomskog interesa: Dozvola FERK-a za rad - Licenca za obavljanje elektroprivredne djelatnosti proizvodnje električne energije broj 06-03-734/32/12 od 18.12.2012. godine, Dozvola FERK-a za rad - Licenca za obavljanje elektroprivredne djelatnosti distribucije električne energije, broj 06-03-735/33/12 od 18.12.2012. godine, Odluka Vlade Federacije BiH o utvrđivanju pružaoca javne/univerzalne usluge i rezervnog snabdjevača, Dozvola FERK-a za snabdijevanje električnom energijom - dozvola prvog reda, broj 06-03-755/143/16 od 16.12.2016. godine i Odluka FERK-a o davanju saglasnosti JP "Elektroprivreda BiH" d. d. Sarajevo na prijedlog cijene usluge javnog snabdjevača za pružanje univerzalne usluge, broj 01-07-304-01/18 od 27.2.2018. godine. Navedene dozvole FERK-a izdate su u skladu s članom 16. stav (3) Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine kojim je propisano da se elektroprivredne djelatnosti: proizvodnja električne energije za kvalificirane kupce koji se snabdijevaju od javnog snabdjevača, distribucija električne energije, kao i snabdijevanje električnom energijom kvalificiranih kupaca koji se snabdijevaju od javnog snabdjevača obavljaju u okviru vršenja obaveze javne usluge.

Na osnovu navedenih dozvola FERK-a, kojim je određeno da JP "Elektroprivreda BiH" ima obavezu da proizvodnju, između ostalih proizvodnih objekata i u TE Tuzla, distribuciju i snabdijevanje električnom energijom obavlja kao javnu uslugu, s ciljem općeg, društvenog i ekonomskog interesa na teritoriji Federacije BiH, na području svog djelovanja, kako je to opisano u tački 3.3. obrazloženja ovog rješenja, Vijeće je utvrdilo da su ispunjeni uslovi iz člana 4. stav (1) tač. a), b) i c) Uredbe o uslovima za dodjelu državne pomoći u obliku naknade za obavljanje i izvršenje javnih usluga privrednim subjektima kojima je povjereno obavljanje usluga od općeg ekonomskog interesa.

Naime, Vijeće je u postupku utvrdilo da se predmetnim dozvolama decidno povjerava JP "Elektroprivreda BiH" da pruža javnu uslugu proizvodnje, distribucije i snabdijevanja električnom energijom, s ciljem općeg, društvenog i ekonomskog interesa, zatim je jasno propisan sadržaj obaveze kao i geografsko područje Federacije BiH na kojem će obavljati uslugu, kako je to opisano u tački 3.3. obrazloženja ovog rješenja.

Na osnovu čl. 13. i 21. Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine, člana 20. Pravilnika o snabdijevanju kvalificiranih kupaca električnom energijom i postupku promjene snabdjevača, Odluke Vlade Federacije BiH o utvrđivanju pružaoca javne / univerzalne usluge i rezervnog snabdjevača kojim je JP "Elektroprivreda BiH" dodijeljen status

javnog snabdjevača i utvrđena obaveza pružanja javne/univerzalne usluge snabdijevanja električnom energijom i usluge rezervnog snabdjevača po ekonomski opravdanim, lako i jasno uporedivim i transparentnim cijenama, na koje je saglasnost dao FERK ili koje je utvrdio FERK po metodologiji koju je propisao i Odluke o davanju saglasnosti JP "Elektroprivreda BiH" na prijedlog cijene usluge javnog snabdjevača za pružanje univerzalne usluge, broj 01-07-304-01/18 od 27.2.2018. godine, kojim je FERK dao saglasnost JP "Elektroprivreda BiH" na prijedlog cijene usluge javnog snabdjevača za pružanje univerzalne usluge, Vijeće je utvrdilo da je ispunjen uslov iz člana 4. stav (1) tač. d) i e) Uredbe o uslovima za dodjelu državne pomoći u obliku naknade za obavljanje i izvršenje javnih usluga privrednim subjektima kojima je povjereno obavljanje usluga od općeg ekonomskog interesa.

Dakle, Vijeće je utvrdilo u postupku da je na osnovu navedenih odluka jasno utvrđen iznos naknade za pružanje javne usluge, te parametri za izračunavanje, kontrolu i praćenje upotrebe naknade, kao i način na koji davalac osigurava da ne dođe do prekomjerne naknade, odnosno da na tržištu Bosne i Hercegovine postoji FERK koji je, u skladu sa svojim zakonskim nadležnostima opisanim u tački 3.3 obrazloženja ovog rješenja, dužan osigurati transparentne i ravnopravne odnose između svih učesnika na tržištu i davati saglasnost na cijene usluge javnog snabdjevača, koje moraju biti razumne i u skladu s parametrima utvrđenim Metodologijom za utvrđivanje cijena usluge javnog snabdjevača za pružanje univerzalne usluge u Federaciji BiH kako ne bi došlo do prekomjerne naknade.

Naime, čl. 13. i 21. Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine propisano je da kupci iz kategorije domaćinstava, malih preduzeća i komercijalnih kupaca imaju pravo biti snabdijevani električnom energijom određenog kvaliteta po razumnim, lako i jasno uporedivim i transparentnim cijenama, te da je nadležnost FERK-a, uključujući nadzor tržišta električne energije, i davanje saglasnosti na cijene usluge javnog snabdjevača nakon potpunog otvaranja tržišta električne energije. Članom 20. Pravilnika o snabdijevanju kvalificiranih kupaca električnom energijom i postupku promjene snabdjevača propisano je da javni snabdjevač predlaže cijene usluge javnog snabdjevača, po kojima isporučuje električnu energiju u okviru univerzalne usluge u skladu s Metodologijom za utvrđivanje cijena usluge javnog snabdjevača za pružanje univerzalne usluge u Federaciji BiH na saglasnost FERK-u kako je to opisano u tački 3.3. obrazloženja ovog rješenja. Također, u obrazloženju Odluke o davanju saglasnosti JP "Elektroprivreda BiH" na prijedlog cijene usluge javnog snabdjevača za pružanje univerzalne usluge, broj 01-07-304-01/18 od 27.2.2018. godine, između ostalog, navodi se da je FERK dao saglasnost JP "Elektroprivreda BiH" na prijedlog cijene usluge javnog snabdjevača za pružanje univerzalne usluge koja je utvrđena na osnovu Metodologije za utvrđivanje cijena usluge javnog snabdjevača za pružanje univerzalne usluge u Federaciji BiH, odnosno planiranoj potrošnji aktivne električne energije i obračunske snage, kao i planu potrošnje prekomjerno preuzete reaktivne energije za kupce koji će se snabdijevati u okviru univerzalne usluge, te uzimajući u obzir ukupan trošak javnog snabdjevača za snabdijevanje kupaca u okviru univerzalne usluge na godišnjem nivou planiran u iznosu 437,558 miliona KM, kako je to opisano u tački 3.3. obrazloženja ovog rješenja.

Uzimajući u obzir navedeno, Vijeće je u postupku utvrdilo da JP "Elektroprivreda BiH" obavlja uslugu od općeg ekonomskog interesa, u skladu s članom 4. st. (1) i (2) Uredbe o uslovima za dodjelu državne pomoći u obliku naknade za obavljanje i izvršenje javnih usluga privrednim subjektima kojima je povjereno obavljanje usluga od općeg ekonomskog interesa, te utvrdilo da je time ispunjen uslov iz člana 137. stav

(1) tačka c) podtačka 2) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Federaciji BiH.

Prilikom ocjene da li je u konkretnom slučaju ispunjen uslov iz člana 137. stav (1) tačka d) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Federaciji BiH, Vijeće je u svrhu poređenja uzelo u obzir i odredbe tačke 3.2. podtačka d) Obavještenja Komisije (2008/C 155/02), kojim je propisano da za garanciju mora biti plaćena tržišno formirana cijena.

Naime, Vijeće je u postupku analiziralo kompletnu dokumentaciju koja se odnosi na izdavanje garancije Federacije BiH i Sporazum o kreditnoj liniji i utvrdilo da Federacija BiH izdaje garanciju na fiksni iznos kredita od 613.990.000,00 eura uvećano za kamatu i druge pripadajuće troškove po Sporazumu o kreditnoj liniji na period od 20 godina, zatim da će za preuzimanje rizika, prije izdavanja garancije u korist kreditora, JP "Elektroprivreda BiH" Federaciji BiH odnosno budžetu Federacije BiH, osim provizije od 0,5% (na iznos garancije) za izdavanje garancije u iznosu od 8.032.916,50 KM, platiti i premiju rizika po stopi od 3,3% (na iznos glavnice) u iznosu od 39.628.382,00 KM, u skladu s Pravilnikom o pratećoj dokumentaciji i informacijama neophodnim u proceduri donošenja odluke o izdavanju garancije Federacije BiH i procentu premije i provizije za izdavanje garancije, da se garancija aktivira u slučaju neispunjavanja obaveza JP "Elektroprivreda BiH" nakon isteka police osiguranja agencije Sinasure koja pokriva kreditni rizik u prvih 15 godina kredita, te da je zbog nepostojanja odgovarajuće referentne vrijednosti za premije garancija na finansijskom tržištu Bosne i Hercegovine Federalno ministarstvo finansija u svojoj metodologiji dalo poređenje ukupnog finansijskog troška garantiranog kredita, uključujući kamatnu stopu kredita i premiju garancije, s tržišnom cijenom sličnog kredita bez državne garancije na način propisan tačkom 3.2. podtačka d) Obavještenja Komisije (2008/C 155/02), koja glasi: "Ako se odgovarajuća referentna vrijednost za premije garancija ne može naći na finansijskim tržištima, ukupni finansijski trošak garantiranog zajma, uključujući kamatnu stopu zajma i premiju garancije, mora se uporediti s tržišnom cijenom sličnog zajma bez garancije."

Navedenim poređenjem Federalno ministarstvo finansija ispravno je zaključilo da razlika između kamatnih stopa kredita bez garancije i kredita s državnim garancijom iznosi 0,7% godišnje i kada se ona replicira na otplatni plan predmetnog kredita kod CEXIM banke, dobije se iznos od 89,38 miliona KM, koji bi JP "Elektroprivreda BiH" trebalo platiti na ime premije Federaciji BiH po tržišnoj cijeni, umjesto 47.661.298,50 KM koliko će platiti u skladu s Pravilnikom o pratećoj dokumentaciji i informacijama neophodnim u proceduri donošenja odluke o izdavanju garancije Federacije BiH i procentu premije i provizije za izdavanje garancije.

Međutim, shodno odredbama tačke 3.2. podtačka d) Obavještenja Komisije (2008/C 155/02), kojom je propisano da se prilikom određivanja odgovarajuće tržišne cijene trebaju uzeti u obzir obilježja garancije i osnovnog zajma: iznos i trajanje transakcije; osiguranje koje daje zajmoprimac i druga iskustva koja utiču na procjenu stope naplate; vjerovatnost neizvršavanja obaveza zajmoprimca koja proizlaze iz njegove finansijske situacije, njegovog sektora djelatnosti i očekivanja; kao i drugih privrednih okolnosti, Vijeće je u obzir uzelo činjenicu da će JP "Elektroprivreda BiH" na ime premije police osiguranja agencije Sinasure platiti iznos od oko 92,3 miliona KM, odnosno da će na ime ukupnih naknada za garanciju Federacije BiH i policu osiguranja agencije Sinasure platiti iznos od oko 139,96 miliona KM (ili 71,56 miliona eura), te da će, osim naplate provizije i premije rizika, Federacija BiH u svrhu pokrivanja kreditnog rizika povezanog sa izdavanjem predmetne garancije osigurati i druge instrumente osiguranja, kao što su mjenice JP "Elektroprivreda

BiH" i hipoteka prvog reda u korist Federacije BiH nad cjelokupnom imovinom projekta TE Tuzla - blok 7, kao i druge mjere čiji je cilj ublažavanje rizika koji su povezani s garancijom, kako je to određeno čl. 4. i 6. Nacrta ugovora o izdavanju garancije između Federalnog ministarstva finansija i JP "Elektroprivreda BiH", a detaljnije opisano u tački 3.4. obrazloženja ovog rješenja.

Također, Vijeće je uzelo u obzir podatke iz bilansa stanja i uspjeha, koji pokazuju da JP "Elektroprivreda BiH" posluje pozitivno, s imovinom u visini od oko 3,4 milijarde KM, koja je najvećim dijelom (oko 88%) finansirana iz vlastitih sredstava i u kontinuitetu ostvaruje stabilne prihode od prodaje, koji su se u protekle tri godine prosječno kretali oko 1 milijardu KM (1.022.775.094 KM), te da je praktično bez zaduženja, kao i činjenicu da je, u skladu internom metodologijom, koja se zasniva na Altmanovom Z-score modelu koji daje procjenu kreditne sposobnosti Federalnog ministarstva finansija, utvrđeno da JP "Elektroprivreda BiH" pokazuje visoku kreditnu sposobnost, odnosno nizak stepen vjerovatnoće aktiviranja predmetne garancije, kako je to detaljnije opisano u tački 3.4. obrazloženja ovog rješenja.

Na kraju, Vijeće je uzelo u obzir da je Studija izvodljivosti pokazala da je Projekat likvidan u periodu izgradnje kao i u periodu rada, te da je njena zaključna preporuka da se započne realizacija Projekta, vodeći računa o neophodnosti preduzimanja svih predradnji za dostizanje projektovanih finansijskih veličina.

Uzimajući u obzir sve navedeno, Vijeće je utvrdilo da je Federacija BiH, u konkretnom slučaju, preduzela sve potrebne mjere, naplatu premije i provizije rizika i instrumente osiguranja da se zaštiti od rizika izdavanja garancije, odnosno da je pravilno procijenila da JP "Elektroprivreda BiH" pokazuje visoku kreditnu sposobnost, odnosno nizak stepen vjerovatnoće aktiviranja predmetne garancije, te na taj način svela rizik izdavanja garancije na najmanju moguću mjeru.

Shodno navedenom, Vijeće je u postupku utvrdilo da je premija za predmetnu garanciju obračunata primjenom tržišnih principa, u skladu s članom 137. stav (1) tačka d) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Federaciji BiH, odnosno da je za nju plaćena tržišno formirana cijena, shodno tački 3.2. podtačka d) Obavještenja Komisije (2008/C 155/02).

Slijedom navedenog, Vijeće je u postupku utvrdilo da su, u konkretnom slučaju, kumulativno ispunjeni svi uslovi iz člana 137. stav (1) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Federaciji BiH da pojedinačna garancija Federacije BiH korisniku JP "Elektroprivreda BiH" za kreditno zaduženje u svrhu realizacije Projekta "Izgradnja bloka 7 - 450 MW TE Tuzla" ne predstavlja instrument dodjele državne pomoći, odnosno ne predstavlja državnu pomoć u smislu člana 3. stav (1) Zakona.

U skladu s navedenim, Vijeće je odlučilo kao u dispozitivu ovog rješenja.

Uputstvo o pravnom lijeku:

Ovo rješenje je konačno u upravnom postupku i protiv njega nije dozvoljena žalba.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema ovog rješenja.

Broj UP/I 03-26-1-42-4/18
23. jula 2018. godine
Istočno Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća za državnu pomoć BiH
Željko Pešić, s. r.